

Veiligheid Nederland in Kaart

Nieuwsflits VNK2 nr.15 – februari 2013

IN DEZE NIEUWSFLITS

- Nooit meer '1953'
- Stand van zaken fasen 1c en 2
- VNK2 en het Deltaprogramma
- Toekomstbeelden overstromingsrisico
- Ruimtelijk schaalniveau normering
- Risicogestuurd werken
- VNK-beraad 19 maart
- Nieuwe publicaties
- Meer informatie op locatie

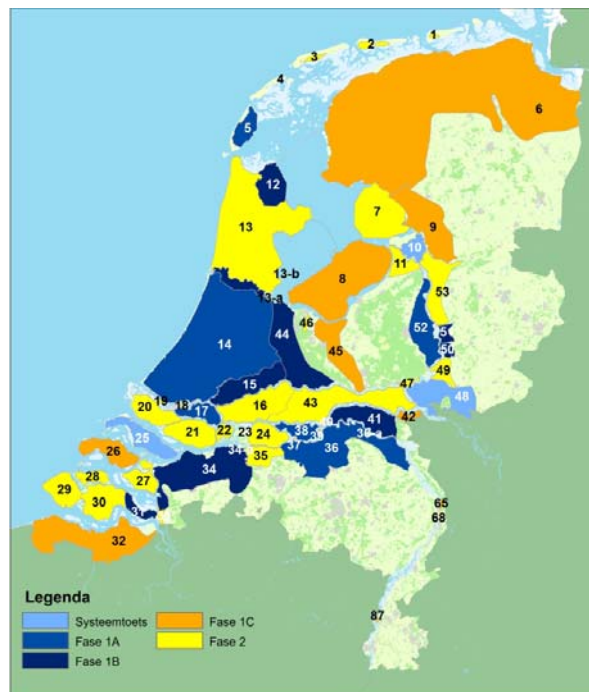
Nooit meer '1953'

De watersnoodramp uit 1953 is deze maand precies 60 jaar geleden. Veiligheid Nederland in Kaart (VNK2) komt voort uit het werk van de eerste Deltacommissie na deze ramp. Die commissie heeft de fundamenten gelegd van het huidige hoogwaterbeschermingsbeleid, waarbij men uitging van een risicobenadering. Destijds konden echter overstromingskansen en -risico's nog niet goed worden berekend. Inmiddels hebben we daar wel de rekenkracht voor. Met het toepassen van een innovatieve methode geeft VNK2 invulling aan de risicobenadering.

Een van de dingen die de risicobenadering kenmerkt is dat het zóveel inzicht geeft dat wij nog beter in kunnen spelen op hoogwatersituaties. Bijvoorbeeld door het prioriteren van verbetermaatregelen of het voorbereiden van beheersmaatregelen voor hoogwatercondities. Met de resultaten van VNK2 kunnen beheerders gericht maatregelen nemen. De discussie rondom de nieuwe normering loopt nog en in 2014 zal de minister hier een besluit over nemen. Kortom: we staan met VNK2 aan de vooravond van een nieuwe slag in het waterveiligheidsbeleid.

Stand van zaken fasen 1c en 2

Fase 1c is zo goed als afgerond. Over de volle breedte begint het praktisch werken met en denken over de risicobenadering gemeengoed te worden.

Fase 2 is gestart met de volgende dijkkringanalyses:

- Dijkkring 7: Noordoostpolder
- Dijkkring 13: Noord-Holland
- Dijkkring 13a: IJburg
- Dijkkring 16: Alblasserwaard en Vijfheerenlanden
- Dijkkring 18: Pernis
- Dijkkring 19: Rozenburg
- Dijkkring 20: Voorne-Putten
- Dijkkring 21: Hoekse Waard
- Dijkkring 28: Noord-Beveland

Veiligheid Nederland in Kaart

Dijkkring 34a: Geertruidenberg
Dijkkring 36a: Keent
Dijkkring 43: Betuwe/Tieler- en
Culemborgerwaarden
Dijkkring 53: Salland

De rapportages komen in het najaar van 2013 beschikbaar.

VNK2 en het Deltaprogramma

In het Deltaprogramma wordt gewerkt aan de veiligheid van Nederland, nu en in de toekomst. Een belangrijke mijlpaal in het programma is de beslissing over het gewenste beschermingsniveau in 2050. Het voorstel hiervoor moet in 2014 in concept gereed zijn. Aan deze opgave werken drie landelijke deel-programma's en zes regionale deelprogramma's. De regionale deelprogramma's ontwikkelen strategieën om zowel de vragen op korte en middellange termijn (resultaten derde toetsing en nieuwe normen) als die op lange termijn (zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van de afvoer van rivieren) op een doelmatige manier te beantwoorden.

De waterveiligheid in de huidige situatie vormt het vertrekpunt voor het opstellen en richting geven van deze strategieën. De gegevens en resultaten van VNK2 zijn hiervoor de basis. In het eerste kwartaal van 2013 wordt de informatie van VNK2 zo gerangschikt dat de deelprogramma's gericht de beschikbare informatie van faalkansen van waterkeringen, de risicobepalende ringdelen, en risico's (slachtoffers respectievelijk schade) kunnen inzetten bij de beoordeling van kansrijke alternatieven en het uitwerken van de voorkeursstrategie. Het projectbureau VNK2

levert bij het formuleren van deze *best practices* inhoudelijke inbreng.

Toekomstbeeld overstromingsrisico VNK2

VNK2 geeft een beeld van de huidige overstromingsrisico's in Nederland. Door de dijkversterkingen van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP2) en de waterstandverlaging door het project Ruimte voor de Rivier neemt het overstromingsrisico af. Daarom brengt VNK2 momenteel ook de situatie ná uitvoering van HWBP2 en Ruimte voor de Rivier in kaart. Het inzicht in deze toekomstige overstromingsrisico's kan gebruikt worden voor beleidsstudies, bijvoorbeeld in het kader van het Deltaprogramma. De informatie helpt bij het opstellen van langetermijnstrategieën voor waterveiligheid. Het laat zien waar verschillende typen maatregelen zoals dijkversterking, rivierverruiming en verbeteren van evacuatie effectief zijn.

Ruimtelijk schaalniveau normering

Eind 2014 neemt de minister een principebesluit over nieuwe waterveiligheidsnormen. Naast de norm *hoogte* wordt vaak gesproken over het norm *type* (overschrijdingskans of overstromingskans). Een aspect dat echter dikwijls onbelicht blijft, is het ruimtelijke schaalniveau waar de normen betrekking op hebben.

Momenteel is er per dijkkring een norm gedefinieerd. In de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) zijn de dijkkringen soms in delen gesplitst en is per deel een optimale overstromingskans berekend. Dat is bijvoorbeeld gedaan bij dijkkring 45 (Gelderse vallei), waar de gevolgen van een doorbraak aan de zuidzijde

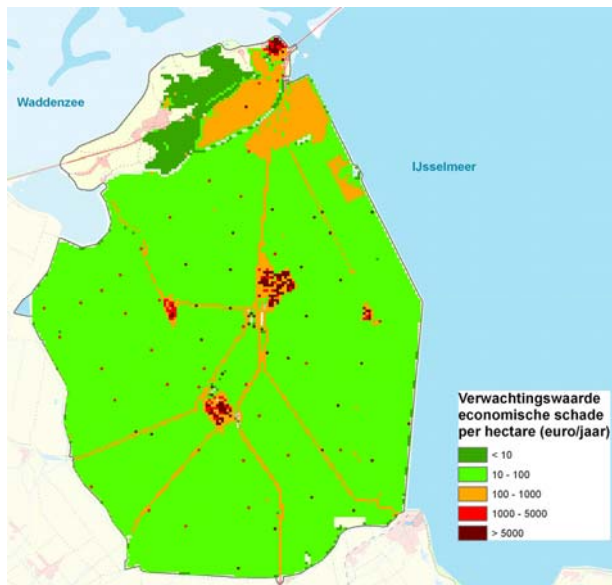
Veiligheid Nederland in Kaart

Nieuwsflits VNK2 nr.15 – februari 2013

VNK2

vele malen groter zouden dan van een doorbraak aan de noordzijde. Door meer te differentiëren wordt het beter mogelijk om de normen aan te laten sluiten op de te beschermen waarden.

Een grotere mate van differentiatie dan in de MKBA vergroot de doelmatigheid nog verder. Zo is dijkkring 12 (Wieringen) in de MKBA beschouwd als een enkele ruimtelijke eenheid, terwijl de gevolgen bij een dijkdoorbraak langs het hooggelegen voormalige eiland Wieringen veel kleiner zijn dan bij een doorbraak langs de diepe polder aan het IJsselmeer. VNK2 laat zien dat er meer van dit soort situaties zijn.

Dijkkring 12 (Wieringen)

Voor degenen die beter bekend zijn met VNK2...
Op technisch vlak heeft het ruimtelijke schaalniveau van de normen interessante consequenties die wellicht wat minder voor de

hand liggen. Deze hebben alles te maken met het lengte-effect (of preciezer: beperkte ruimtelijke correlaties). Zo zegt de hoogte van een overstromingskansnorm op zichzelf nog niet zo veel over de benodigde dimensies van een dijkdoorsnede. Een maximale doorbraakkans van 1/1.000 per jaar leidt bij een hele lange dijk immers tot een veel strengere faalkanseis op doorsnedeniveau dan bij een hele korte dijkstrekking. Bij dezelfde overstromingskansnorm kunnen dus verschillende dijkdimensies horen.

Verder hoeft de overstromingskansnorm niet aan beide zijden van een rivier even hoog te zijn. Het is -opnieuw vanwege de beperkte ruimtelijke correlaties- niet zo dat het altijd mis gaat aan de zijde waar de overstromingskansnorm het laagste is. Hoewel dit soort zaken vaak lastig zijn uit te leggen, is kennis hiervan bij discussies over de normering wel degelijk van belang.

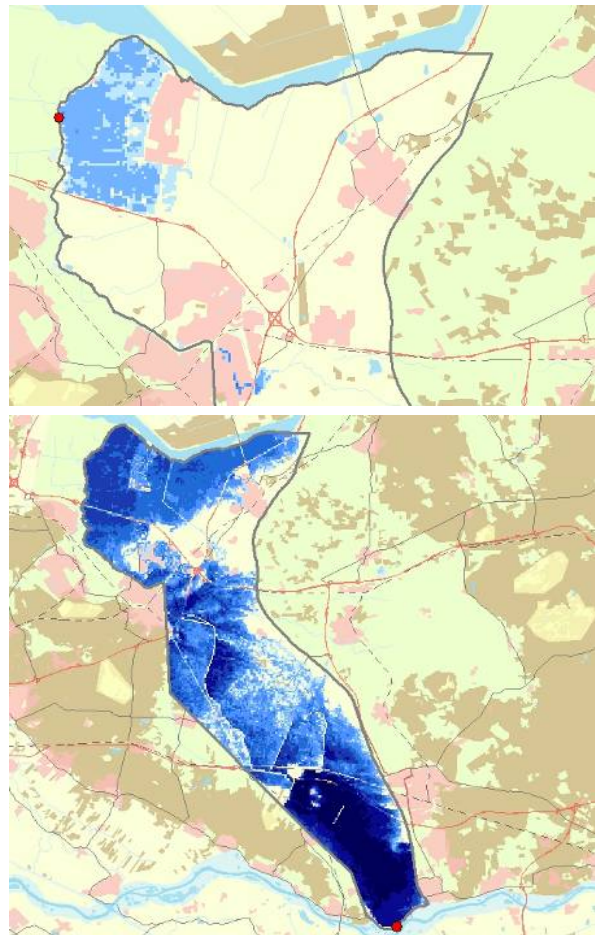
Risicogestuurd werken

Met de resultaten van VNK2 heeft de beheerder een nieuw sturingsinstrument in handen waarmee in de toekomst gericht en doelmatig geïnvesteerd kan worden in dijkvakken die de grootste risicoreductie opleveren. Het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma (nHWBP) past deze denklijn inmiddels toe bij het prioriteren van de versterkingsopgave. Ook bieden de resultaten van VNK2 een denkrichting voor de nieuwe normering.

Denkrichting nieuwe normering

Een mooi voorbeeld van deze nieuwe denklijn is te zien bij dijkkring 45. In het bovenste plaatje van figuur 1 is te zien dat bij een overstroming in het Noorden vanuit de Eem slechts een beperkt deel van de dijkkring onderloopt, terwijl bij een doorbraak van de Grebbedijk in het Zuiden van de dijkkring bijna het gehele dijkkringgebied overstromt.

Als we kijken naar de verwachtingswaarde van de schade als gevolg van een overstroming, is ook duidelijk het verschil te zien tussen een overstroming vanuit de Eem in het Noorden of vanuit de Nederrijn in het Zuiden van dijkkring 45.

Figuur 1: Overstromingsverloop na doorbraak Eemdijk (boven) en Grebbedijk (onder)

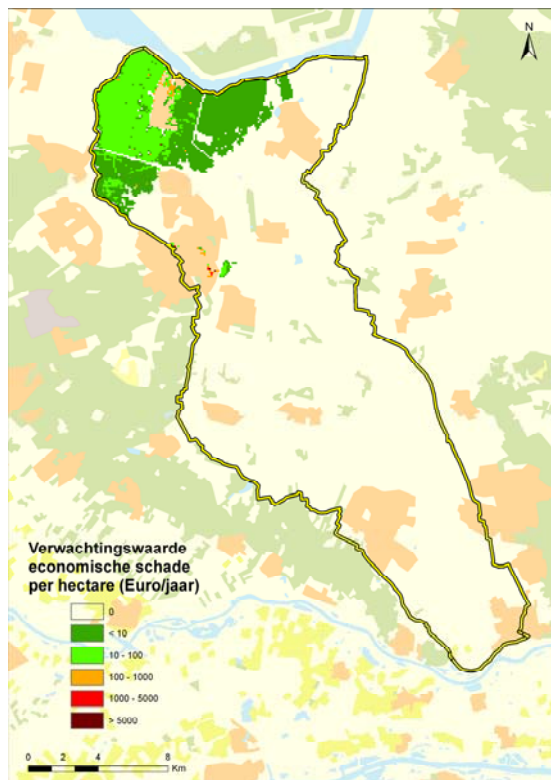
Veiligheid Nederland in Kaart

Nieuwsflits VNK2 nr.15 – februari 2013

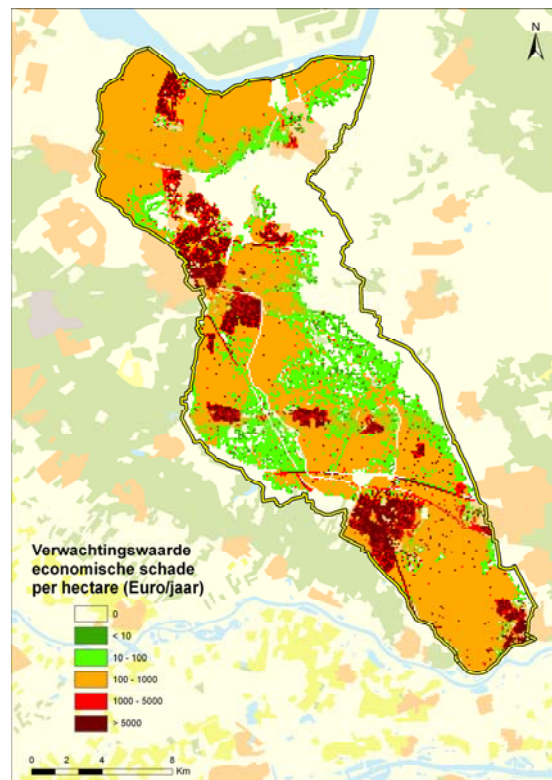
VNK2

In figuur 2a is te zien dat de verwachtingswaarde van de economische schade tussen de 0 en 100 euro per jaar per hectare bedraagt en dat het gebied waarin schade verwacht wordt beperkt is. Figuur 2b laat zien dat er in het gehele dijkkringgebied schade verwacht wordt die varieert van 0 tot meer dan 5000 euro per jaar per hectare.

Een doorbraak vanuit het Noorden levert dus slechts een beperkte bijdrage aan het totale risico van dijkkring 45. Deze informatie is bij het formuleren van de nieuwe op risico's gebaseerde normen van belang. Gezien de veel grotere risico's en impact van een overstroming vanuit het Zuiden is het wellicht verstandig om vanuit het oogpunt van doelmatig beschermen het veiligheidsniveau van de Grebbedijk te actualiseren.

Figuur 2a: Verwachtingswaarde van de economische schade in dijkkring 45 bij een doorbraak van de Eemdijk.

Figuur 2b: Verwachtingswaarde van de economische schade in dijkkring 45 bij een doorbraak van de Grebbedijk.

Veiligheid Nederland in Kaart

VNK-beraad

Het eerstvolgende VNK-beraad is op dinsdag 19 maart 2013. De volgende onderwerpen staan op het programma:

- Normering polder Nieuwland
- Toepassing VNK2-resultaten Grebbedijk
- Doelmatig investeren door differentiëren
- Routekaart naar het principebesluit

De uitnodiging hiervoor is inmiddels verzonden naar de betrokken medewerkers van het Rijk, de provincies en de keringbeheerders. Heb je deze niet ontvangen maar behoort je wel tot de doelgroep? Laat het weten aan Arjan Kooij: (arjan.kooij@rws.nl)

Nieuwe publicaties VNK2

Er zijn twee nieuwe publicaties klaar en verzonden. Het gaat om:

- Systeemwerking dijkringen 14, 15 en 44
- Tussenresultaten VNK2, fase 1b

Alle openbare publicaties van VNK2 zijn te downloaden vanaf: www.helpdeskwater.nl/vnk2.

Meer informatie op locatie

Het Projectbureau VNK2 is graag bereid om vragen te beantwoorden of (bestuurders)groepen uitgebreider te informeren via bijvoorbeeld presentaties op locatie. Neem hiervoor contact op met Arjan Kooij, omgevingsmanager VNK2 via arjan.kooij@rws.nl.

Colofon

Dit is een uitgave van het Projectbureau Veiligheid Nederland in Kaart (Vnk2) en verschijnt vier keer per jaar. De Nieuwsflits is de interne nieuwsbrief voor alle direct betrokken partners van Vnk2 en wordt per mail verspreid. Wilt u de nieuwsbrief ook per mail ontvangen? Stuur dan een mail naar Vnk-2@rws.nl.

Veiligheid Nederland in Kaart (Vnk2)

Het project Veiligheid Nederland in Kaart (Vnk2) analyseert de huidige overstromingsrisico's in Nederland. Met een innovatieve methode koppelt het overstromingskansen aan de gevolgen uitgedrukt in economische schade en aantal slachtoffers.

Met de informatie uit Vnk2 kan de overheid gericht maatregelen treffen om Nederland kostenefficiënt te beschermen tegen overstromingen.

Het project is een initiatief van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg.

Rijkswaterstaat voert het project uit in nauwe samenwerking met de waterkeringbeheerders, provincies, kennisinstituten en ingenieursbureaus.

Contact

Meer informatie over Vnk2 vindt u op de website www.helpdeskwater.nl/vnk2. Met vragen kunt u contact opnemen met de Helpdesk Water op tel. 0800 – 659 28 37.

